

SJÖFARTSVERKET

Sjöfart och Samhälle

Handläggare direkttelefon

Sven Wingren, 011-19 13 55

Datum
2001-04-19

Ert datum
2001-03-01

Vår beteckning
010306-0102033

Er beteckning
Fö 2001/566/EC/RC

Försvarsdepartementet

103 33 Stockholm

Sjöfartsverket yttrande över vissa ändringar i tillträdesförordningen (1992:118).

Sammanfattning

Sjöfartsverket tillstyrker såväl den redaktionella ändringen i tillträdesförordningens 5 § som slopande av lotsplikt för utländska statsfartyg i förordningens 7 §, dock med en kompletterande hänvisning till lotsningsförordningen vad avser lotsplikt av sjösäkerhets- och miljöskäl för statsfartyg. I konsekvens med här aktuella ändringsförslag erfordras en ändring i 4 § andra stycket i förordningen (1982:569) om lotsning m.m.

Sjöfartsverket avstyrker att utländska statsfartyg ej längre behöver framföras i lotsled. Sjöfartsverket förordar därutöver att tillstånd för isbrytare från annat nordiskt land att operera på svenskt inre vatten bekräftas i tillträdesförordningen genom en komplettering i 4 §.

Sjöfartsverket framlägger förslag till författningstext i enlighet med ovanstående.

Bakgrund

Remitterat förslag sker mot bakgrund av den säkerhetspolitiska och militära utvecklingen i vårt närområde och utvecklingen mot ett ökat internationellt utbyte. I sammanhanget har observerats att en tidigare införd lättnad av säkerhetsbestämmelser, nämligen utlänningars tillträde till militära skyddsområden enligt lag (1990:217) om skydd för samhällsviktiga anläggningar m.m., genom dess 24 § har kopplats till beredskapsförfattningarna. Om en likartad teknik har övervägts även i detta sammanhang framgår ej av remissen. Bestämmelserna i 4 kap 1,5,6 och 7 §§ i sjötrafikförordningen (1986:300) synes dock vara tillämpliga även på utländska statsfartyg varför lotsplikt om så blir påkallat torde kunna införas med stöd av dessa bestämmelser.

Datum
2001-04-17

Vår beteckning
010306-0102033

Förslag till tillägg i 4 § angående nordiska isbrytare

Den operativa isbrytarsamverkan som sker mellan de nordiska länderna grundar sig på Sveriges överenskommelse med främmande makter nämligen överenskommelse (SÖ 1961:45) mellan Sverige, Danmark, Finland och Norge om samverkan vid isbrytning. Detta innebär att under isbrytarsäsong opererar vid behov nordiska isbrytare (statsfartyg) på annan stats sjöterritorium under berörd stats isbrytarledning. Isbrytare anlitar i förekommande fall ej lots och kan vid behov även gå utanför lotsled på inre vatten. Konsekvensen av denna verksamhet bör konfirmeras i tillträdesförordningen genom en hänvisning till nämnda överenskommelse. Detta sker lämpligen genom ett tillägg i 4 §.

Remitterat förslag till ändring av 5 §

De redaktionella ändringarna i 5 § tillstyrkes.

Slopande av lotsplikt för utländska statsfartyg 7 §

Lotsplikten är även reglerad genom förordningen (1982:569) om lotsning m.m. och med stöd av 5 § i denna förordning av Sjöfartsverket genom Sjöfartsverkets föreskrifter och allmänna råd (SJÖFS 2000:15) om lotsning.

I lotsningsförordningens 4 § andra stycket anges ” Om skyldighet för utländska statsfartyg att anlita lots inom inre vatten finns föreskrifter i tillträdesförordningen (1992:118). Genomförs det remitterade förslaget måste detta stycke utgå

I lotsningsförordningens 5 § anges att ”Sjöfartsverket meddelar de föreskrifter om skyldighet att anlita lots med hänsyn till förhållanden, som hänför sig till farvattens beskaffenhet, fartygets last eller bemanning eller andra omständigheter av betydelse för sjösäkerheten eller miljön”.

Lotsplikten i Sjöfartsverkets föreskrifter om lotsning är i huvudsak utformad så att det är fartygets storlek och /eller fartygets last samt förhållanden i aktuell farled som konstituerar lotsplikt för ett enskilt fartyg. Slopas tillträdesförordningens generella föreskrift om lotsplikt för utländska statsfartyg kvarstår, av främst sjösäkerhetsskäl, att vissa statsfartyg alljämt är lotspliktiga. Detta på samma grunder som gäller för annat fartyg d.v.s. på grund av fartygets storlek och/eller last. En hänvisning i tillträdesförordningen till lotsningsförordningen är därför påkallad.

I lotsningsförordningen bör införas att de bestämmelser om lotsplikt som föreskrives med stöd av förordningen i tillämpliga delar även gäller utländska statsfartyg.

Datum
2001-04-17

Vår beteckning
010306-0102033

Förslaget att slopa lotsplikt för utländska statsfartyg tillstyrkes med nämnda kompletteringar i tillträdes- respektive lotsningsförordningen.

7 § lotsled

Att slopa kravet att utländska statsfartyg skall framföras i lotsled medför eller kan medföra vissa icke förutsedda och oönskade konsekvenser. Lotsled finns nämligen normalt i den största farleden från öppen sjö in till varje hamn av nämnvärd betydelse. Lotsleden är närmast undantagslöst den ur sjösäkerhet- och miljösynpunkt säkraste farleden in till en hamn. För dessa leder är normal lotsservice uppbyggd. Genom att vidmakthålla kravet på lotsled säkerställs dels att större utländska statsfartyg som är lotspliktiga enligt lotsningsförordningens bestämmelser erhåller kvalificerad lotsservice dels att övriga statsfartyg nyttjar den ur sjösäkerhets- och miljösynpunkt bästa farleden.

Sjöfartsverkets trafikinformationssystem täcker f.n. endast undantagsvis andra leder än lotsleder. Skyldighet att rapportera egen fartygspassage och möjligheten att informera trafikanterna om aktuella förhållanden i dessa leder är därvid närmast obefintlig.

Motiv för statsfartyg att välja annan led än lotsled vid anlop av svensk hamn kan endast undantagsvis finnas. I förekommande fall får detta anges i beslutet. Att alltid i varje beslut, även om detta vore önskvärt, ange vilka farleder som skall nyttjas har däremot visat sig praktiskt ogenomförbart.

Ovannämnda skäl talar för att skyldigheten för statsfartyg att nyttja lotsleder bibehålls med undantag för vissa särskilda behov som kan förutses. Särskilda behov bedöms föreligga vid räddningstjänstinsatser eller övningar för sådana, vid nordisk isbrytarsamverkan, vid arbete med sjösäkerhetsanstalter samt vid det internationella polis- eller tullsamarbete som anges i tillträdesförordningens 4 §.

Erinringar finns således mot förslaget att generellt slopa skyldigheten att framföra utländska statsfartyg i lotsled. Sjöfartsverket förordar att denna skyldighet bibehålls med ovannämnda undantag.

Förslag till författningstext:

Tillträdesförordningen 4 § bör kompletteras och 7 § få lydelse allt enligt nedanstående förslag samt 4 § andra stycket i Förordning (1982:569) om lotsning mm bör utgå

4 § Tillträdesförordningen

Nytt stycke införes i 4 § tillträdesförordning enligt följande.

Datum
2001-04-17

Vår beteckning
010306-0102033

Tillstånd behövs inte heller för isbrytare från annat nordiskt land under förutsättning att isbrytaren är underställd svensk operativ isbrytarledning enligt Överenskommelse (SÖ 1961: 45) mellan Sverige, Danmark, Finland och Norge om samverkan vid isbrytning.

7 § Tillträdesförordningen

När ett utländskt statsfartyg befinner sig inom svenskt sjöterritorium, skall fartyget ha sin nationalitetsflagga hissad. Ubåar skall vara i övervattensläge.

Påsvenskt inre vatten skall ett utländskt statsfartyg framföras i lotsled.

Skyldigheten att framföra utländskt statsfartyg i lotsled gäller inte vid räddningstjänstinsatser eller övningar av sådana insatser.

Skyldighet att framföra utländskt statsfartyg i lotsled gäller inte heller för utländska statsfartyg som används av utländska tjänstemän som påsvenskt territorium utför sådana polis eller tulluppgifter som avses i 4 § tredje stycket ej heller för isbrytare från annat nordiskt land vid verksamhet som avses i 4 § xxxx stycket ej heller utländskt statsfartyg efter tillstånd enligt 5 § mom. 1 och 2.

Om skyldighet för utländska statsfartyg att anlita lots inom svenskt inre vatten finns föreskrifter i förordning (1982:569) om lotsning m.m. och de närmare föreskrifter som utfärdats med stöd av nämnda förordning.

4 § i förordningen (1982:569) om lotsning m.m.,

Nuvarande lydelse i 4 § andra stycket utgår och ersätts av följande.

Föreskrifter om lotsplikt meddelad av Sjöfartsverket med stöd av 5§ i denna förordning gäller även utländskt statsfartyg.

I handläggningen av detta ärende, som beslutats av generaldirektören Jan-Olof Selén har deltagit isbrytardirektören Anders Backman, chefen för Planering och Normering Torbjörn Edenius, t.jf. chefsjuristen Roger Johansson samt föredraganden avdelningsdirektören Sven Wingren.

Jan-Olof Selén

Generaldirektör

Sven Wingren